

ALLAHOV POSLANIK MUHAMMED, S.A.V.S., AKTUELNOST LIČNOSTI I STIL ŽIVOTA

Kenan MUSIĆ

Proučavanje povijesti koje nam se nameće kao imperativ i preduvjet izgradnje budućnosti nalaže sagledavanje najznačajnijih ličnosti koje su obilježile prošlost ljudskog roda. Objektivna retrospektiva plejade fascinirajućih povijesnih ličnosti u dušama svih, a posebno mladih osoba, ulijeva dodatnu motivaciju i želju da se ostvare kao individue i u društvenom kontekstu budu korisni članovi ljudske zajednice. Naravno, pravilan odabir ličnosti koje su model ispravnog poimanja života od izuzetnog je značaja, u čemu svi ljudi koji žele dobro imaju u velikoj mjeri uravnotežene kriterije.

Postavlja se pitanje koji kriterij se može smatrati opće prihvaćenim u vrjednovanju doprinosa neke ličnosti čovječanstvu. Mnoge ličnosti zadužile su ljudski rod i zahvalnost koju im trebamo iskazati moralno je ogledalo koje vodi usavršavanju svega plemenitog u nama. Mjerilo koje je mnoge objektivne istraživače nemuslimane,¹ a znatno prije njih muslimanske

povjesničare, sociologe i psihologe, dovelo do tvrdnje da je Muhammed, a.s., najznačajnija ličnost cjelokupne ljudske povijesti jest uticaj koji je svojom misijom ostavio na tok civilizacije te sadržajnost i kompleksnost poslanice koju je ostavio iza sebe. Svi aspekti života obuhvaćeni su i prožeti učenjem koje je dostavio Vjerovjesnik.

Zašto bi Muhammed, a.s., trebao biti uzor i obrazac?

Studije koje sociolozi i psiholozi razvijenih država poduzimaju i kojima je cilj prodrijeti u istančanu nit koja sve uspješne ljude povezuje pokazale su da intelektualne pretpostavke, porijeklo, obrazovanje, sredina i ostale bitne odrednice ljudskog života, uprkos svom značaju i težini, nisu vezivna nit za kojom tragaju. Nakon iscrpljujućih istraživačkih poduhvata, došli su do zaključka da je postojanje uzora koji su slijedili zajednička osobina svih uspješnih muškaraca i žena čiji je život bio predmet istraživanja. Ove studije otkrivaju nam dvije bitne činjenice. Prva je da uzor ima dominirajuću ulogu u nizu izbora na koje se odlučuje svaka osoba na svom životnom putovanju. Druga činjenica je da uspjeh u

¹ Michael M. Hart u knjizi, *The 100: A Ranking of the Most Influential Persons in History*; posljednjeg vjerovjesnika Muhammeda, s.a.v.s., stavlja na prvo mjesto kao najuticajniju ličnost u ljudskoj povijesti

okvirima života na ovom svijetu, a sigurna je povezanost sa budućim svijetom, prvenstveno ovisi od vrijednosti uzora koji ćemo slijediti i smatrati vrijednim našeg života.

Kad kažemo da je upravo posljednji vjerovjesnik, Muhammed, a.s., osoba koja nam svima treba biti uzor, dužni smo argumentirati i obrazložiti ovu tvrdnju. Najprije, pred nama je šarenilo ljudskog roda, različiti vremenski i prostorni konteksti te izuzetna raznolikost u intelektualnim i moralnim pretpostavkama koje su nam date na dar kroz samo stvaranje.

Zbog čega ljudi, bez obzira na spolnu pripadnost, vrijeme i prostor na kome žive trebaju uzeti Muhammeda, a.s., za uzor i obrazac u životu? Pitanje postavljeno jezikom savremenog doba glasi: Zašto je njegov stil života univerzalan i trebamo ga svi prihvatiti?

Prije analize i odgovora na ovo pitanje, trebamo kazati da je dobro koje je vjerovjesnik Muhammed, a.s., donio čovječanstvu neupitno, sveobuhvatno i ne bi trebalo biti predmet negiranja. Spomenimo činjenicu da je među ljudima koje je on promijenio i učinio čestitim i dobrim individuama bilo onih koji su prije prihvatanja islama zakopali četiri i više živih novorođenčadi samo zato što su ženska djeca. Izopačenost ljudske zajednice toga vremena išla je do te brutalnosti da se porodilja dovodila pred prethodno pripremljenu rupu, pa ako bi se rodilo žensko dijete, istog trena bi ga živo zakopali u pijesak.

Značajno je spomenuti da vrline kojima je Uzvišeni Gospodar preko Muhammeda, a.s., poučio čovječanstvo nisu ostale usamljeni slučajevi, već ih je kompletna zajednica prihvatila kao vodilju u svome djelovanju. Uticaj društva na pojedinca izuzetno je intenzivan i jak, do te mjere da se najgnusniji postupci mogu nazivati lijepim riječima i terminima. Primjer iz naše stvarnosti je abortus koji se naziva *čišćenjem*, a radi se o najozbiljnijem obeščašćenju i izdavanju povjerenja koje Stvoritelj preko roditelja povjerava generaciji koja dolazi.

Univerzalnost primjera koji vjerovjesnik Muhammed, a.s., ostavlja iza sebe manifestira se u tri bitne odrednice svake osobe.

Prva odrednica predstavlja skup pretpostavki koje utiču na razvoj i formiranje

osobe, čime se vrijednost formirane ličnosti može pojmiti na pravi način.

Druga odrednica je kvantitativna s obzirom da se relacije mogu pojavljivati u različitom broju u ovisnosti od vremenskih i prostornih okvira života ličnosti.

Treća odrednica je kvalitativna i odnosi se na karakteristike koje ličnost ima i kroz koje nastupa u svim životnim relacijama. Vjerovjesnik Muhammed, a.s., navedenim odrednicama jasno se može identificirati kao konstantno aktualna ličnost i uzor koji vrijedi slijediti.

Šta je uticalo na formiranje Poslanikove, a.s., ličnosti?

Analizom Vjerovjesnikovog, a.s., života uočavamo da su njegovo rano djetinstvo i razvoj njegove ličnosti određeni izuzetno teškim i tegobnim momentima koje se mogu svrstati u prvu odrednicu ličnosti. Rođen je kao jetim – siročić, a to stanje, u kome je djetetu uskraćena očeva pažnja i zaštita, oduvijek se smatralo hendikepom koji će ostaviti neželjene posljedice i ograničiti osjećaje koje svaka osoba treba posjedovati. Zatim, preseljenje majke koje se dramatično odigralo kroz iznenadnu bolest i smrt pred očima šestogodišnjeg Muhammeda, a.s., dodatno otežava djetinstvo i slabi pretpostavke izgradnje zdrave ličnosti. Kompletno djetinstvo, ispunjeno nestalnošću, promjenom sredina – iz kuće djeda Abdulmutaliba među brojnu porodicu amidže Ebu Taliba, rad da bi se izdržavao, što se u plemenitoj duši dječaka javilo kao želja već u osmoj godini života, nije umanjilo veličinu ličnosti Muhammeda, a.s., niti od njega odvojilo bilo koju plemenitu osobinu koju ljudsko biće treba imati. Ovo nam kazuje da se radi o izvanrednoj i zadivljujućoj mudrosti Stvoritelja koji Svoga miljenika provodi kroz situacije koje će pokazati veličinu njegove ličnosti i istaći da se radi o istinskom Dostavitelju vjere. Zar želja mekanskog dječaka da već u osmoj godini pomogne amidži koji se o njemu stara time što će raditi i privređivati za život nije pokazatelj istančanog osjećaja i manifestacija prelijepog stila života? Koliko je jaka poruka koju nam Stvoritelj šalje samo jednom

osobinom Muhammeda, a.s., tada dječaka, a čime se kompletan ljudski rod poučava izgradnji dostojanstvene ličnosti i razvijanju vlastitih kvaliteta kojima će se steći neovisnost o drugim stvorenjima. Uprkos činjenici da Vjerovjesnik nije imao od koga naučiti očinsku nježnost, njegov stil života pokazao je da je Učitelj čovječanstva i u tom aspektu najljepši uzor ljudima. Najbliži Vjerovjesniku, a.s., posvjedočili su da nisu vidjeli osobu sa više obzirnosti i blagosti prema svima, a posebno prema svojim ukućanima. Ustajao bi na noge svojim kćerima, utemeljujući time međusobno poštovanje ukućana i općenito ljudi, a pred Zejda, r.a., kojeg je usvojio prije Objave, znao je istrčati i sa njim se zagrliti, iako mu nije sin, već mladi čovjek o kojem vodi brigu. Učio je ljude postupkom prije riječi, a obrazac ponašanja koji je ostavio nikad neće izgubiti na aktuelnosti i vrijednosti. Ovim se jasno pokazuje da prva odrednica Poslanikovog, a.s., života nalaže da se upravo on uzme za primjer i uzor koji treba slijediti.

Kako je Poslanik, a.s., živio lijepo i teške trenutke u životu?

Druga odrednica koja je kvantitativna, bila je presudna kod nemuslimana da Vjerovjesnika, a.s., stave na prvo mjesto među ličnostima koje su uticale na tok ljudske povijesti.

S obzirom da su nebrojene relacije u kojima se Muhammed, a.s., pojavljuje, te da su raznovrsni vremenski i prostorni okviri manifestacije njegove ličnosti, slobodno možemo tvrditi da može biti uzor svakoj osobi i u svakom vremenu. U ovom smislu, presjek života Muhammeda, a.s., iznova pokazuje moć i mudrost Stvoritelja koji ga odabire za Vjerovjesnika. Njegov život od rođenja pa do smrti obrazac je na koji način treba živjeti lijepo, ali i teške trenutke u životu, kako se treba radovati životu i uživati u širini dozvoljenog, ali ne zaboraviti smisao života. Način na koji se osoba odredi prema stanjima kroz koja prolazi ima veći značaj od samog stanja koje je prolazno. Muhammed, a.s., rođen je kao siročić, što ga nije spriječilo da bude ne samo čestito i porodici

odano dijete, već ga nije omelo u roditeljskoj zadaći. U svom braku sa Hatidžom, r.a., i drugim svojim suprugama, pokazao je sve plemenite ljudske osobine koje nije mogao vidjeti u relaciji između svoga oca i majke. Uzvišeni Allah učinio je da ga majka pouči najbitnijoj ljudskoj osobini kad ga je, iz Mekke u Medinu, povela za ručicu na očev mezar, na putovanje dugo pet stotina kilometara. Čovječanstvu je djelom data lekcija iz odanosti, koja treba biti osnovna ljudska vrlina u svim relacijama na koje osoba može stupiti na životnom putovanju. Nevjerovanje u Stvoritelja i poricanje Njegovih blagodati posljedica je nepostojanja ili nedostatka ove ljudske osobine. Život Muhammeda, a.s., manifestacija je vrhunca odanosti i vjernosti kojoj ga Stvoritelj poučava još u ranom djetinstvu preko hazreti Amine, odane majke i supruge njegovog rahmetli oca.

Činjenica je da Vjerovjesnik, a.s., živi potlačen u Mekki, a u Medini živi kao vladar i predsjednik države. Slabost koju doživljava u Mekki zamjenjuje snaga i moć koju mu Allah, dž.š., daruje u Medini učinivši ga zapovjednikom muslimanske vojske. Učitelj svih svijetova pokazuje kako se treba ponašati kad se izgubi voljeni bračni drug. Kad nekome preseli dijete, roditelj ili neko od bližnjih, u Muhammedu, a.s., ima najljepši uzor zadovoljstva određenjem i razumjevanja stvarnosti. Svojim postupcima Muhammed, a.s., sve nas poučava kako se tegobe dočekuju strpljenjem, a lijepi životni trenuci zahvalnošću. Sve lijepo osobine u svom sadržaju jesu izraz odanosti, čemu nas uči Vjerovjesnikov, a.s., život.

Muhammed, a.s., kao primjer odanosti i predanosti Gospodaru

Treća odrednica u bliskoj je vezi sa prethodnom s obzirom da su kvalitet i kvantiteta u stalnoj relaciji. Muhammed, a.s., može biti uzor svima ne samo zbog činjenice da svi u njegovom životu pronalaze identične ili gotovo identične situacije iz vlastitog života, već zbog neupitne vrijednosti i vrhunskih vrlina koje je Vjerovjesnik, a.s., pokazao prolazeći kroz njih. U odnosu sa Uzvišenim Stvoriteljem, primjer Vjerovjesnika, a.s., i njegov stil života pokazuju krajnju odanost i predanost Gospodaru.

Tišina noći, nakon obavljenih obaveznih namaza, bilo je vrijeme u kome se Muhammed, a.s., obraćao svom Gospodaru i zahvaljivao na neiscrpnim blagodatima u kojima svi ljudi uživaju, a napose na blagodatima vjere i poslanstva kojim ga je On, dž.š., počastio.

Prema drugim ljudima Muhammed, a.s., pokazivao je odanost čak i kad ne dijele ljepotu vjere sa njim, čime je uspijevaio pridobiti njihova srca i otkriti plašt nezahvalnosti u koji su se ogrnule mnoge duše. U najtežim trenucima kad su ugroženi životi pokazivao je šta je bit njegovog poslanstva i veličinu Gospodara Kojem poziva. U Bitki na Uhudu, nakon što su ga neprijatelji žestoko ranili i lice Vjerovjesnika, a.s., oblila krv, on upućuje dovu: „*Gospodaru moj, oprosti mom narodu jer oni ne*

znaju šta rade!“ Ovim riječima Muhammed, a.s., moli Gospodara da uputi i oprosti onima protiv kojih se bori. Teške situacije najbolje pokazuju karakter ličnosti osobe i vrijednosti koje nosi u svome srcu.

Objektivno sagledavanje elementarnih odrednica ličnosti vodi nas zaključku da upravo život Muhammeda, a.s., može biti obrazac i uzor svim ljudima, a promišljanje o sadržaju Vjerovjesnikovog, a.s., života govori jezikom argumenta zašto čovječanstvo treba uzeti za uzor i primijeniti njegov stil života. Sreća kojoj svi ljudi strijeme i nadaju se da će se njihovi životi ispuniti zadovoljstvom kad je postignu, ne može se postići bez životnog stila koji je dostojan ljudskog života.

Summary

**MESSENGER MUHAMMED S.A.W.S.
CONTEMPORARY IMPORTANCE OF HIS PERSONALITY
AND LIFESTYLE**

Kenan Music

Everlasting human search for a role model in ones life oblige all those who have been introduced to the personality and the work of the last of the Messengers of God, Muhammed s.a.w.s., to further present to mankind the greatness and the richness of content of his life. Thin line that separates success from failure can often be expressed in just one word- model. We are all deeply aware of the fact that the values that were sent through Muhammed s.a.w.s. are relevant and contemporary in all the times regardless of geographic and temporal differences in the context of life we live, and his life stile allows for fullness and beauty of our life.

True happiness and satisfaction with life can be experienced only by the person who managed to incorporate Prophet's s.a.w.s. virtues, and the queen of all the virtues is devotedness. Only through devotedness in all the relations that man establishes on his life path can he attain that what was taught by the Prophet Muhammed s.a.w.s.

موجز

رسول الله محمد صلى الله عليه وسلم
استمرارية الشخصية وأسلوب الحياة

كينان موسيكتش

تقضي حاجة الإنسان المستمرة إلى الأسوة في الحياة بأن يجتهد كل الذين تعرفوا على شخصية خاتم الأنبياء محمد صلى الله عليه وسلم وعلى أسلوب حياته في أن يبرزوا للبشرية عظمة سيرته وشموليتها. والأسوة هي ذلك الخيط الرفيع الذي يفصل الناجحين عن المخفقين. وبغض النظر عن الأوساط الزمانية والمكانية التي نعيش فيها فإننا جميعا ندرك في أعماقنا بأن القيم التي جاء بها محمد صلى الله عليه وسلم باقية إلى الأبد، وبأن أسلوب حياته يسمح بكل ما تحتاجه الحياة من السعة والجمال. ولا يمكن لأي منا أن يحس بالسعادة والرضا الحقيقيين إلا إذا تحلى بخصال النبي محمد صلى الله عليه وسلم وعلى رأسها الإخلاص. فالإخلاص في جميع العلاقات التي يقيمها بنو البشر في حياتهم هو السبيل الوحيد إلى تحقيق ما علمنا إياه رسول الله محمد صلى الله عليه وسلم.